

Rolul integrării plurisenzoriale în dezvoltarea preșcolarului și școlarului mic

consilier orientare școlară
HRIȚCU SVETLANA ZAGORKA

Ce este în fapt integrarea plurisenzorială?

- ▶ Corpurile noastre și mediul înconjurător transmit creierelor noastre informații prin intermediul simțurilor. Procesăm și organizăm informațiile astfel încât să ne simțim confortabil și în siguranță. Suntem astfel apți să acționăm corect în situațiile speciale și în funcție de mediul înconjurător.
- ▶ **Integrarea senzorială** este un proces neurologic întâlnit la fiecare dintre noi. Cu toții primim informații senzoriale de la corpurile noastre și de la lumea care ne înconjoară. Creierul nostru este programat să organizeze sau să “integreze” aceste informații senzoriale și să le facă să aibă înțeles pentru noi. Această integrare ne permite să răspundem automat, eficient și confortabil la stimulii senzoriali pe care îi primim.

Componentele integrării senzoriale (după Willimson și Azalone)

- ▶ 1.Înregistrarea senzorială
- ▶ 2.Orientarea
- ▶ 3.Interpretarea
- ▶ 4.Organizarea răspunsului
- ▶ 5.Executarea răspunsului

1.Înregistrarea senzorială

- ▶ Înregistrarea senzorială apare atunci când devenim conștienți de evenimentul senzorial- “Ceva ma atinge” sau “Aud ceva”
- ▶ Pragul senzorial poate varia pe parcusul unei zile
- ▶ Cei cu deficit de procesare senzorială supra-inregistrează, sunt supra-responsivi la stimularea senzorială sau pot să fie subresponsivi (adică să înregistreze mai slab informația senzorială)

Exemple de Hiper-reactivitate:

Sensibilitatea la anumite sunete
Sensibilitatea la lumină
Disconfort la anumite texturi
Aversiune pentru anumite mirosuri și gusturi
Frica iratională de înălțimi și mișcări
Tresăriri frecvente

Exemple de Hipo-reactivitate

Neglijarea unor sunete neașteptate și puternice
Neconștientizarea loviturilor dureroase,zgârieturi,tăieturi etc.
Absenta tresăririlor
Lipsa atenției pentru mediu, persoane și lucruri
Lipsa amețelilor la invârtiri excesive
Răspunsuri intarziate

2.Orientarea

- ▶ Orientarea senzorială îți permite să fii atent la noile informații senzoriale primite- “Ceva îmi atinge brațul” sau “Aud ceva bâzâind în jurul capului”.
- ▶ Putem hotărî ce informație senzorială merită atenția noastră și ce informație poate fi ignorată.
- ▶ Creierul nostru este programat să moduleze sau să cântărească informațiile senzoriale pentru a funcționa eficient. Modularea senzorială apare inconștient atunci când există un echilibru între inhibiție și facilitare.
- ▶ Înregistrarea senzorială atipică și orientarea pot interfera cu procesele de inhibiție și facilitare. Un copil nu poate urma instrucțiuni verbale și nu poate interacționa cu alții dacă este atent la senzații “ne semnificative” cum ar fi vântul care îi bate în față sau particulele de praf din aer. Alt copil poate fi copleșit și se poate simți inconfortabil la anumite senzații, manifestând frică și anxietate.

3. Interpretarea

- ▶ Abilitatea de a interpreta informația senzorială ne permite să determinăm la ce să răspundem și dacă are un caracter amenințător (reacția de tip luptă sau fugi)
- ▶ **Apărarea senzorială** descrie tendința de a reacționa negativ sau alarmat la senzații care sunt în general considerate inofensive

Exemple de comportamente de apărare senzorială

- Apărare tactilă sau de atingere - evită atingerea altora, nu îi plac jocurile murdare, este iritat de textura anumitor haine și etichete
- Nesiguranța gravitațională - teamă și neplăcere la mișcarea și schimbarea poziției corpului, disconfortul când schimbă poziția capului, teama de a fi ridicat de pe pământ
- Apărare auditivă - hipersensibilitate la sunete puternice, neșteptate sau specifice, frica de dispozitive cum ar fi aspiratorul sau uscătorul de păr.
- Apărare vizuală - hipersensibilitate la lumina puternică sau de diferite tipuri; evitarea luminii soarelui, evită contactul vizual, nu îi place lumina venită de la televizoare și calculatoare
- Apărare gustativă - o combinație de sensibilitate la atingere, miros și gust, nu îi plac anumite texturi și tipuri de mâncare, dificultăți la sălarea pe dinți și a feței

4. Organizarea unui răspuns

- ▶ Creierul nostru determină dacă un răspuns la mesajul senzorial este necesar și alegem răspunsul. Acest răspuns poate fi fizic, emoțional sau cognitiv. Să luăm exemplul referitor la un țânțar care aterizează pe corpul tău. Poți alege să răspunzi la acest eveniment senzorial în diferite moduri:
- ▶ Răspuns fizic : “Voi lovi țânțarul.”
- ▶ Răspuns emoțional: “Sunt neliniștit. Nu vreau să mă ciupească țânțarul.”
- ▶ Răspuns cognitiv : “Aleg să ignor țânțarul .”

5.Executarea răspunsului, sau actul motric

- ▶ Fiecare nouă succesiune de mișcări are nevoie de planificare motrică, de praxis. Praxisul este necesar atât pentru controlul motor grosier, cât și pentru cel fin.
- ▶ Controlul motor grosier facilitează coordonarea mușchilor mari
- ▶ Controlul motor fin se rafinează, în cele mai multe cazuri, după cel grosier. El guvernează o utilizare mai precisă a mușchilor mici ai mâinii, degetelor, limbii, gurii în general

Legătura motricității fine cu limbajul

- ▶ Legătura dintre dezvoltarea motricității fine și vorbire a fost demonstrată de către cercetători, în secolul XX la Institutul de fiziologie a copiilor și adolescenților din Federația Rusă. Printre cercetători se numără: Antacov - Fomin, Kolutov, Esenin.
- ▶ Aplicarea în practică a acestei teorii a fost realizată la începutul secolului XX, de către **Maria Montessori**, medic și pedagog italian.
- ▶ Ariile corticale responsabile pentru degete ocupă o zonă mare, iar în proximitatea ei se află zonele responsabile pentru vorbire, înțelegerea vorbirii, concentrare și atenție, memorie, gândire. În momentul efectuării exercițiilor de gimnastică a mâinilor, terminațiile nervoase aflate în vârful degetelor trimit impulsuri către celelalte zone, stimulând în acest mod, dezvoltarea acestora.
- ▶ Concluzia- stimularea motricității fine (cu stimularea tactilă a mâinii, a coordonării oculo-motorii) folosește atât copilului desincronizat senzorial, cât și copilului tipic.

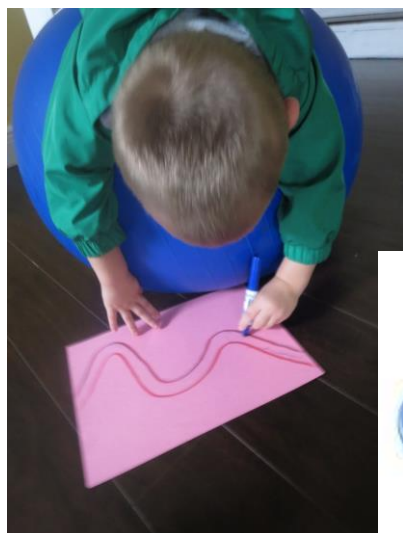
STIMULAREA PLURISENZORIALĂ A COPILULUI POATE AJUTA COPILUL CARE ARE NEVOIE DE TERAPIE LOGOPEDICĂ

PENTRU A-I AJUTA UN ASTFEL DE COPIL, vizăm, în principal, stimularea **tactilă, proprioceptivă și vestibulară**(sisteme numite și sisteme senzoriale primitive sau bazale care asigura supraviețuirea umană), dar putem introduce stimuli **olfactivi, gustativi, auditivi** de câte ori avem ocazia. Stimulii **vizuali** de calitate sunt asigurați de materialul cu care lucrăm, care nu exclude folosirea tehnologiei video, dar nu pune accent pe ea.

Am constatat la copiii care au beneficiat de stimulare senzorială concomitent cu terapia logopedică:

- ▶ -o putere sporită de concentrare(in special la hiperkineticii cu deficit de atenție)
- ▶ -scade frustrarea generată de exercițiile repetitive obositoare
- ▶ -o frecvență mai mică a manifestărilor comportamentale indezirabile
- ▶ -progres evident la nivelul limbajului oral, dar și la nivelul scris-cititului

Idei pentru stimularea vestibulară/proprioceptivă

278

Idei pentru stimularea tactilă

Idei pentru stimularea tactilă

Cu speranța că v-am convins să introduceți elemente de stimulare senzorială în activitatea dumneavoastră,

**VĂ MULȚUMESC PENTRU RĂBDAREA DE A PARCURGE MATERIALUL
ȘI VĂ DORESC**

Inspirație și disponibilitate infinită pentru o abordare care vă ușurează dumneavoastră, dragi dascăli, activitatea și aduce un beneficiu substanțial micuților pe care îi aveți în grijă!